

nemůže je v budoucnosti nahraditi žádný jiný pramen, zejména ne těsnopisecké zápisy (protokoly), které se vedly podle mého návrhu o jednáních tohoto výboru, ač ovšem i tyto zápisy budou svého času míti velký význam nejen povšechně historický, nýbrž i právníký jakožto interpretační pomůcka. Budou zajisté svého času vydány tiskem.

Píšu zcela volně, bez zvláštní dispozice látky. To mohu si dovoliti, poněvadž píšu pouhé vzpomínky a nikoliv historii.

(Pokračování.)

† Prof. Dr. Josef Prušák

zemřel v Praze dne 22. února t. r. Smrt mu byla vysvobozením z několikaleté těžké choroby, jež mu v poslední době bránila rozvínouti šíře činnost vědeckou, mnohoslibně započatou.

Význam Prušákův pro vývoj české vědy trestního práva spočívá v tom, že byl u nás prvním a nejdůslednějším zastancem směru pozitivistického. Dokončiv totiž studia na pražské universitě, odebral se do Mariboru a později do Halle studovat u Liszta. Bylo to právě v době, kdy boj mezi klasickou a pozitivistickou školou v trestním právu zuřil nejživěji, a kdy Liszt ve svém semináři s mladickou ještě vervou vštěpoval svým posluchačům metody vědecké práce, jichž zůstal nejvýznačnějším zástupcem až do svého skonu. Odtud přinesl si Prušák nadšení a zájem pro pozitivistický směr ve vědě práva trestního, jemuž zůstal věren ve všech svých pracích.

Tento směr ohlašoval se již v jeho habilitačním spise »O přičetnosti osob mladistvých«, vydaném v r. 1899, v němž zvláště důkladně řeší otázku přičetnosti na základě deterministickém. Jeho článek z téže doby »Hájení obviněného (podzřelého) v řízení přípravném« (Právník, sv. 38.) jeví ještě, podobně jako onen spis, patrné stopy vlivu Zuckerova. Úplně a důsledně na stanovisku pozitivistickém snaží se Prušák vypracovati základní pojmy materiálního práva trestního v druhém svém samostatném spise, nadepsaném »Kriminální noetika« a uveřejněném v r. 1904. Byl to též první český pokus (nehledíme-li k zastaralému Slavíčkovu Úvodu ve studium trestního práva z r. 1866), podati soustavný výklad základních pojmů trestního práva. Nejvýše z monografií Prušákových kladu jeho »Studie o účastenství«, vydané v r. 1909, v nichž podává jednak výstižný obraz dosavadního stavu obtížné této otázky, jednak vlastní důmyslné její řešení. Jímž snaží se vytláčiti i z této její domény zásadu ručení za pouhý výsledek v trestním právu a staví i otázku trestnosti účastenství na pevnou základnu odpovědnosti za vinu.

Positivistický jeho směr uplatňuje se i v drobných jeho článkách, uveřejňovaných zvláště ve Sborníku věd právních a státních, zvláště ve studiích »Křivé obvinění« (sv. II.), »Vztah při-

činný« (sv. IV.), »Počátky kriminální sociologie« (sv. IX.) a »Pokus nezpůsobitý« (sv. XV.).

Byl v r. 1907 jmenován mimořádným profesorem (habilitován byl v r. 1900, titul a charakter řádného profesora dostal v r. 1909, skutečným řádným profesorem byl jmenován v r. 1911), uznal za přední povinnost opatřit svým posluchačům české učebnice svého oboru. Plodem této snahy jest jeho »Rakouské právo trestní. díl všeobecný«, uveřejněný v r. 1912, první česká učebnice hmotného práva trestního, vynikající zvláště důkladným zpracováním dosavadní české literatury toho oboru. Několik dní před jeho smrtí vyšla pak příručka »Trestní řízení československé«, tak že mu bylo popřáno splnit také v oboru trestního řádu, co pokládal za přední povinnost universitního učitele. Vůbec viděl těžiště činnosti své na katedře, a proto věnoval stálému zpracování akademických svých přednášek největší péči a bedlivost. Živý způsob jeho výkladů, nadšení pro směr, jež pokládal za správný, dovedl sdělovati i svým posluchačům, tak že velká část mladší generace českých právníků čerpala z přednášek Prušákových zájem a porozumění pro sociální stránku trestního práva.

Odešel předčasně, jmenovitě nebylo mu již dopřáno, aby se činně účastnil sdělení československého trestního zákoníku a řádu, k nimž již vypracoval jen náčrtky jednotlivých oddílů. Jest velmi pravděpodobno, že nyní, když dokončil učebnice svého oboru, byl by se věnoval dílům, v nichž spíše by byl mohl uplatnit zvláštní své schopnosti. Toho mu nebylo již popřáno, a tak bude vzpomínka naň u jeho kolegů i posluchačů vždy kalena bolestnou myšlenkou, že tvrdý osud nedopřál mu rozvinouti plně bohaté schopnosti, jež nesporně měl.

Kallab.

Hovorna.

Nová soustava československého práva občanského. Česká věda právní, jakož i praxe velice těžko nesly, že přes utěšený jímak vývoj domácího písemnictví právníckého, trvajícím již několik desetiletí, nebylo dosud žádné podrobné, všem oprávněným požadavkům theoretickým a praktickým vyhovující soustavy práva občanského, sepsané jazykem českým. Čeští právníci museli používat německých komentářů a systémů tohoto důležitého oboru právníckého, poněvadž kromě bohužel nedokončeného spisu Tilschova, jenž dospěl toliko k první, obecné části, a známých monografických prací Randových, nebylo zde vhodné pomůcky. Pohříchů, ani v nejbližší budoucnosti nelze očekávati, že by se naši theorii a praxi, jakož i pedagogickým potřebám universitním dostalo soustavného a vyčerpávajícího vylíčení československého práva občanského z pera některého českého spisovatele právníckého, ač právě dnes — po významných reformách, kterých dostalo se ctihodnému obecnému zákoníku občanskému třemi novelami z dob válečných — jeví se stupňovaná potřeba takovéto soustavy. Nechceme tím arcí tvrditi, že by se českému písemnictví právníckému nedostávalo v přítomné době spisovatelů, kteří by byli schopni podobné práce, avšak každý z nás na vlastním těle dobře